

Mikus Anikó

GYÜTTMENT

2018-04-22 | NOVELLA

– Attól nem leszel kevésbé idegen, pláne nem kevésbé cigány, hogy doktor vagy – veregette az új állatorvost a városi jegyző. – Nem lesz könnyű dolgod itt az öreg Csegődi után. Ráadásul ilyen névvel, hogy Gyügyi, már megbocsáss...

– Megszoktam, büdösbőrű gügyeként nőttem fel.

– Jó, hát én csak úgy mondom, errefelé sokaknak feszül a mellénye.

– Bennem meg nem esett seggre a szentlélek, én is csak úgy mondom.

– Tetszel majd az öregnek! – nevetett a jegyző. – Gyere, átviszlek hozzá.

Csegődi doktor harmincöt éve járta a térséget. Vad ebek simultak a tenyerébe, öklelő marhákat, rúgó lovakat fogott meg. Trágyában taposva, nyakig véresen húzott világra csikókat, borjakat. Volt is tisztessége, nem tudott előre köszönni senkinek.

– Hallom, albérletben kezdesz – fogott kezét a fiatalemberrel. – Adok neked egy délutánt a rendelőmben, csinálhatsz egy kis mellékest. Holnap a birkásoknál kezdünk, szép lassan bemutatlak minden telepvezetőnek. Résen kell lenni, mert nagy ganajok is vannak ám közöttük. Trükkösen csinálódznak el malacok, borjak, de még csikók is. A lábasjóság meg úgy fogy, mintha róka vinné. Tudomást se vegyél róla, jobb a békesség. De ne törd, hogy állat méltatlan körülmények között legyen!

Csegődi végigmérte a cingár, körszakállas, szemüveges Gyügyi Kálmánt.

– Honnan jöttél, barátom?

– Ahová senki se menne, onnét. Nagyapám cincárként járta a vásárokat Erdélyben, apám már itt született. Ő is vásározott, mellékesbe meg vonószórt csórált hangszerkészítőknél. Egyszer úgy felrúgta egy ló, hogy elvitte a fél fejét. Aztán a nyálát csurgatta, anyámra maradtunk kilencen. Én vagyok a legidősebb. Lovak és marhák hasa alatt szaladgáltam taknyos korom óta. Nem büdös nekem a munka, csak sokaknak tetves cigány vagyok.

– Tudod, az óriás a völgyben is óriás, a törpe meg a hegyen is törpe. Ehhez tartsd magad. Elviszlek Antók Pistához, ő az agronómusunk, jóbarátom. Kiosztott itt már néhány ocsmány nyelvűt. Reggel hétre gyere ide, rühösség elleni oltásra megyünk a birkásokhoz.

– Aztán otthon mit szóltak, hogy doktor lett a gyerekből? – kérdezte másnap a kocsiban Csegődi.

– Anyám rámába rakatta az oklevelem másolatát, föltette a feszület mellé. A véreim meg mondanak ezt-azt. Van, akinek szaroslábú dögész vagyok, a másiknak okos bolond, a harmadik tisztelettel doktor uraz. Egyik öcsém embert ölt. Ott voltam, mikor meghozták az ítéletet. Az emberek anyámat szemem köpték, engem ököllel ütöttek. Mikor elvezették az öcsémet, megreppent a szíve. Többé nem danászott.

Hosszú ideig csönd volt a kocsiban. Csegődi, hogy oldja a feszültséget, szétterpesztette lábát az anyósülésen, nyújtózott egyet.

– Végre nem nekem kell vezetni! Nem akarok riogatni, de a fél életemet úton töltöttem. A birkás Sinkának viszont verhetetlen kisüstije van, már ezért megéri odamenni! Elhozunk neked is egy üveggel. Amúgy meg, ha meg nem haragszol, inkább ne említsd sehol az öcsédet.

Sinka Gábor telepvezető kora hajnalban a gondozókkal együtt mobilkarámokba terelte az állatokat. Mire Csegődiék megérkeztek, készen állt minden az oltásra. Lekezelt velük, kérdően nézett Gyügyire.

– Ismerkedjete meg. Az utódomat tisztelheted a fiatalemberben, én már csak koccintásra jöttem.

– Nyugtával dicsérjük a napot – felelte Sinka.

Csegődi a karámon kívülről figyelte, amint a fiatal doktor eligazította a gondozókat. Azok egy-egy csoport elejére öreg, betanított ürüket állítottak, az állomány követő állatként akadálytalanul haladt a terelőfolyosón. Alapos, gyors vizsgálat után Gyügyi oltott, ha beteg állatra bukkant, az elkülönítő felé irányította.

Sinka elismerően bólogatott, odasúgta Csegődinek:

– Amilyen cérnabéla, olyan ügyes!

– Igen, okos fiúnak látszik. Na, mielőtt kihúzod a dugót, még megnézem a félreállított állatokat, aztán isten-isten, amennyi marad, annyi harag!

Gyügyi Kálmán megfogadta Csegődi tanácsát, nem beszélt sehohol az öccséről. Levizitelt az agronómusnál is. Ebéd után elsétáltak a karámhoz, struccnézőbe.

– Két tojót és egy kakast tartok, már csak szerelemből. Rég nem éri meg a keltetéssel vesződni, semmi hasznot nem hoznak. Vagy csak én vagyok csapnivaló üzletember. A tojásokat eladom szállodáknak, patkolóknak.

– Meg szabad őket fogni? – kérdezte Gyügyi.

– Ha nem félsz, hogy jól seggbe rúgnak, akkor csak rajta! – nevetett Antók.

Csegődi – miközben a fiatalemberen tartották a szemüket – elmesélte barátjának, hogy ifjú kollégája mekkora terhet cipel gyilkos öccse miatt.

– Magától elmondta a fiú, szóhoz sem jutottam. Azt tanácsoltam neki, ne beszéljen erről senkinek, untig elég, hogy cigány. Csak legalább ne ordítana róla kilométerekreől!

Antók figyelmesen nézte a fiatal állatorvost, aki guggolva araszolgatott az óriási madarak felé. Jót nevettek, mikor a kakas felpattant, Gyügyi pedig fejvesztve menekült a karámon kívülre.

Senki nem vette észre, hogy a beszélgetést egy farakás mögül az agrónómus technikus, Répás Károly is végighallgatta.

A fejőállomásra hívták először név szerint Gyügyi Kálmánt, miután híre ment, hogy remekül bánik lovakkal és marhákkal. Első körben a gépeket ellenőrizte, és jelezte, hogy a fejőgumik egy része repedt.

– Valószínű, ezért gyulladt a tehenek tőgye, itt jutnak fel legkönnyebben a kórokozók. Munkaköri kötelessége a vezetőnek a géppark felügyelete, a hibás alkatrészek cseréje. Pont.

Barsa Endre, a telep vezetője szótlanul vette tudomásul az orvos megjegyzését. Gyügyi látta, hogy a férfi mindkét keze ökölbe szorult.

Kezslábast, csizmát húzott, és sorra vizsgálta az összes fejésbe rakott állat tőgyét. Hajszínező szprével kis karikát rajzolt a beteg, gyógyszerelésre szoruló állatok szőrére.

– Bizonyára tudják, hogy a kezelés alatt nem hozható kereskedelmi forgalomba a lefejt tej. Gyógyszerekkel, tőgykenőccsel másfél-két hét alatt megoldódik a probléma.

– Két hét jó nagy bevételkiesés – jegyezte meg Barsa.

– Sajnálom, erre előbb kellett volna gondolni.

Gyügyi levette a védőruhát, felírta a szükséges gyógyszereket. Megjegyezte, hogy pár nap múlva visszanéz.

Barsa zsebre rakta a kezét, az orvos sem erőltette a kézfogást.

Néhány héttel később Csegődi doktor búcsúztatójára annyi ember gyűlt össze, akár egy népes lagziba. A város széli lovasiskola hatalmas területén kényelmesen elfért mindenki. Nem érkeztek üres kézzel. Csapravert hordók, egészben sült malacok, birkapörkölt kondérokban, nyársra húzott ökör, az asztalokon szendvicsek, sütemények.

Antók gyerekek gyűrűjében strucctojásokat tört. Vésővel, kalapáccsal ujjnyi rést ütött a héjon, majd óvatosan kézzel tovább tágította. A vastag hártya felhasítása után lavórnyi edénybe öntötte a tojások tartalmát.

– Nem láttál még ilyet te sem, mi? – szólt oda vidáman Gyügyinek. Négyféle hagymán, kakastaréjjal, tárcsán sütöm.

– Alig várom, hogy megkóstoljam – emelte meg poharát a fiatalember.

– Hát te mit hoztál a mulatságba öcsém? – verte hátba az orvost Répás, Antók kollégája. Vörös fején látszott, derekasan emelgette a poharat.

– Na mit? Hát szakácskönyvet! Úgy kezdődik benne minden recept, hogy lopj egy tyúkot! – röhögött Szűcs, a sertéstelep vezetője.

Répás combját csapkodva ismételte:

– Ez jó, ez nagyon jó!

Gyügyi feje is elvörösödött, lekapta szemüvegét. Látszott, nehezen fékezi magát.

Antók tojáskavargatás közben odaszólt Répásnak:

– Eleget ittál. Egyél is.

Aztán Szűcshöz fordult.

– Nálatok meg minden vasárnapi ebéd lopott malaccal kezdődik, nem igaz, kondás?

Lehervadt a vigyor a férfi arcáról, odébb kotródott.

Csegődi átkarolta kollégája vállát, koccintott vele.

– Ne törődj velük. Ők is csak állva pisálnak meg ülve szarnak. Pista majd a szájukra lép.

Répáson látszott, hogy bosszantja Antók megjegyzése, imbolyogva rákezdte:

– Nem jó az igazat hangosan hegedülni, ugye, Kálmán? Mert vannak, akik nemcsak lopnak, hanem ölnek is, ugye, Kálmán? Mit mondasz erre, Kálmán? Csegődi és Antók összenéztek. Tudták, honnan fúj a szél. Csegődi szorosán a fiatalemberbe karolt, és az istállók felé irányította.

– Na, ez a mocskosszájú a közelben lehetett, mikor Pistánál voltunk. Rajtam kívül csak ő tudja az öcséd történetét. Tőlem.

Gyügyi kérdően nézett az öregre.

– Tudom, én tanácsoltam, hogy ne beszélj erről senkinek, de Pista húsz éve a barátom. Hát elmondtam!

Az istállóhoz érve Csegődi odaszólt egy lovásznak.

– Van itt olyan gebe, ami ma még nem lett lerifrancolva?

Felnyergelve elővezetett a fiú egy nyugodt, barátságos kancát.

– Menj, járj vele félórát. Mire visszajössz, megnyugszol.

A helyi tagokból verbuválódott alkalmi zenekar szalmabálákból emelt pódiumon húzta a talpalávalót. Csegődivel mindenki koccintani akart, sokak asztalához odaült diskurálni. Két órába is beletelt, mire Antókkal összefutott.

– Nem láttad valahol Kálmánt?

– Én azt hittem, veled van.

– Gyere, menjünk az istállókhöz, tudom, melyik lóval ment ki. Csegődi rögtön észrevette, hogy a kancát már visszavitték.

– Kérdezősködjünk, hátha látta valaki.

Kifelé menet nyöszörgést hallottak. Benéztek az üres boxba, összekotort szalma alatt ott feküdt Gyügyi, véresre verve.

– A rohadt életbe! – térdelt melléje az öreg.

Antók kiabálva kérdezte, látta-e bárki, hogy mi történt.

– Talán ledobta a ló – mondta valaki.

– Ledobta? Aztán összeverte? Utána meg eldugta a szalma alá?

A kiabálásra összefutottak az emberek, egymástól kérdezték, mi történt.

Csegődi felfedezett a szalmán egy véres lótakarót is.

– Rádobták a fejemre, mikor visszajöttem. Semmit és senkit nem láttam. Csak ütöttek percekig, aztán belöktek ide.

Alig lehetett érteni, amit a fiú mondott, mert a foga is kitörött.

Csegődi hátraszólt a bámézkodóknak, hívjanak gyorsan mentőt.

- Elég leszel ennek te is! – szólalt meg egy hang a tömegből.

Az öreg megperdült, mire Barsa, a fejőállomás vezetője elhagyta az istállót.

Gyügyit nyomozók keresték fel a kórházban. Nem kérdezték meg tőle, hogy van, mielőtt faggatni kezdték.

- Mondja el, mit tud.

- Nem tudok semmit.

- Ha nem működik együtt, nem segíhetünk.

- Takarót dobtak a fejemre és szétverték. Még csak hangokat sem hallottam. Némán ütöttek, ahol értek. Nem tudok személyleírást adni, ha arra várnak.

- Ennél többre számítottunk – mondta az egyik rendőr kétértelműen.

Pár héttel később Csegődi László házán tábla hirdette: ELADÓ. Gyügyi Kálmán felépülése után diagnosztikai laborban helyezkedett el. Ott nem találkozik állatokkal.

kép | shutterstock.com